

**Acad. EVGHENI CEAZOV,
Federația Rusă**

Evgheni Ceazov, remarcabil savant cardiolog, a realizat lucrări de pionierat privind studiarea mecanismelor de dezvoltare și tratare a aterosclerozei, problemele formării trombului și terapia trombolitică, patogenza și tratarea infarctului acut al miocardului. Elaborările sale științifice în domeniul diagnosticului și tratamentului infarctului miocardului au fost

pute la temelia unui sistem performant de tratament pe etape, creat pentru prima dată în Uniunea Sovietică și reluat ulterior de practica mondială. Este unul din fondatorii direcției științifice ce ține de elaborarea metodelor de tromboliză și crearea preparatelor trombolitice foarte eficiente.

A publicat peste 450 de lucrări științifice, inclusiv 15 monografii, unele dintre care au văzut lumina tiparului în SUA, Germania, Marea Britanie, Polonia, Iugoslavia. A pregătit 30 de doctori și 50 de candidați în științe. Este membru titular al Academiei de Științe a Rusiei și a Academiei de Științe Medicale din aceeași țară, membru de onoare al unor Academii de științe naționale și Doctor Honoris Causa al unor instituții de învățământ superior din lume, inclusiv al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”. Din 1975 a condus Societatea de Cardiologie din URSS, în prezent se află în fruntea Societății de Cardiologie din Federația Rusă. Evghenii Ceazov este Erou al Muncii Socialiste, dublu laureat al Premiului de Stat, al Premiului Lenin, deținător a 4 ordine Lenin etc.

În virtutea funcției pe care o ocupase timp de 20 de ani de Șef al Direcției a IV-a de pe lângă Ministerul Sănătății al URSS, a cunoscut și tratat mai mulți lideri sovietici ai timpului. Impresiile sale și analizele rafinate despre personalitățile și evenimentele epocii respective s-au constituit în câteva cărți de largă rezonanță internațională

Academicianului Evgheni Ceazov i-a fost conferit titlul de membru de onoare al AȘM pe data de 17 octombrie 2008, în ședința plenară a Congresului al V-lea al medicilor cardiologi din Republica Moldova. Astfel, comunitatea științifică și-a exprimat respectul pentru cel care a adus o contribuție decisivă la crearea serviciului cardiologic din țara noastră, a Institutului de Cardiologie din Chișinău, la pregătirea unei echipe profesioniste și competitive de cardiologi autohtoni.

**Acad. MOMIR DJUROVIC,
Montenegro**

Acad. Momir Djurovic este un specialist notoriu în domeniul electrotehnicii. A desfășurat cercetări într-un șir de domenii, precum:

- câmpuri electromagnetice în transformatoare și mașini electrice rotative;
- mașini de inducție (generatoare, motoare: control, tipuri noi, monitorizare);
- energie alternativă (mori de vânt –

generatoare speciale de inducție), probleme generale de energie;

- aplicarea microprocesoarelor în control și protejarea mașinilor electrice.

Activitatea de cercetare este însoțită de o amplă activitate didactică. Pe lângă cele mai prestigioase instituții de învățământ superior din Montenegro, a ținut prelegeri în diferite țări ale lumii. Este autor a peste 200 de lucrări, multe dintre care au fost publicate în reviste internaționale de profil; autor a 5 monografii științifice. A participat și coordonat numeroase proiecte internaționale; a fost moderator principal la multe conferințe internaționale. Acad. Momir Djurovic este redactor-șef al revistei *Elektrotehnika* (Belgrad), fondator și redactor șef al revistei de inginerie electrică *ETF*, Podgorica.

Este membru al Asociației iugoslave de Inginerie Electrică și Mecanică (SMEITJ); președintele SMEITJ din 1978; membru al Societății comemorative Tesla, Leckawanna; membru al WREN (rețeaua mondială de reînnoire a energiei); membru al WSS (summit-ul mondial solar); fost membru al IEE; membru al AMSE; membru titular al Academiei Iugoslave de Inginerie; membru titular al Academiei de Științe și Arte din Montenegro; membru al Academiei de Științe și Arte din Salzburg; membru al Academiei Internaționale Inginerești din Moscova; președintele Consiliului interacademic al SEE academiilor naționale.

La 20 septembrie 2008, acad. Momir Djurovic i-a fost conferit titlul de membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei pentru contribuția sa importantă la stabilirea unor relații de colaborare fructuoase dintre Academia de Științe și Arte din Montenegro și A.Ș.M.; pentru lucrările sale valoroase în domeniul energiei mondiale, precum și al managementului sferei cercetare/ dezvoltare.

Acad. VLADISLAV HOMICH Federația Rusă

Lucrările teoretice și fundamentale ale acad. Vladislav Homich au jucat un rol de bază la crearea și dezvoltarea unui domeniu nou al științei fundamentale – optica laser la intensități mari. Pentru prima dată, savantul a demonstrat posibilitatea utilizării diferitelor tipuri de structuri poroase și agenți termici, inclusiv ale celor din metale lichide, pentru răcirea elementelor. El a elaborat o clasă întregă de elemente noi durabile care și-au găsit aplicare în diferite domenii ale științei.

Acad. Vladislav Homich a contribuit la elaborarea și crearea dispozitivelor electrofizice și proceselor noi, bazate pe formarea mediului de plasmă pentru dezintegrarea deșeurilor cu toxicitate ridicată (biologice, medicinale etc.); a unui set original de aparate pentru diagnosticarea proceselor fizico-chimice, care decurg în plasmă. O direcție importantă a activității savantului și a colectivului condus de el constituie cercetările din energetică și

influența ei asupra mediului. El a participat personal la crearea unui laborator mobil pentru studierea mediului și a componenței fizico-chimice a atmosferei.

Vladislav Homich este autor a peste 200 de lucrări științifice și a 36 brevete de invenție. A pregătit 9 doctori și doctori habilitați. Activitatea prodigioasă a savantului a fost apreciată cu diferite distincții științifice, inclusiv Premiul de Stat al U.R.S.S. (1982) și al Federației Ruse (2003) în domeniul științei și tehnicii.

În 2006, Vladislav Homich a fost decorat cu Ordinul de Onoare pentru contribuții deosebite la dezvoltarea științei din Republica Moldova. Aceasta, pentru că în calitate de președinte al Consiliului Fondului pentru Cercetări Fundamentale din Rusia el a pledat cauza cooperării științifice moldo-ruse. În urma încheierii Acordului de colaborare dintre A.Ș.M. și fondul nominalizat, în anii 2006-2007, au fost realizate 44 de proiecte de cercetări comune în domeniile fizicii, biologiei, ecologiei, matematicii etc. În prezent alte 45 de proiecte sunt în derulare în valoare de circa 20 milioane de ruble.

La 4 noiembrie curent, în cadrul ședinței comune a Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al A.Ș.M. și a Secției de Științe Fizice și Inginerești a A.Ș.M., lui Vladislav Homich i-a fost conferit titlul de membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei. El este cel de al 53-lea purtător al acestui titlu onorific din numărul savanților consacrați ai Rusiei, României, Ucrainei, Poloniei, Franței, Germaniei, Belgiei, Israelului etc., fapt ce sporește prestigiul și potențialul forului științific moldovenesc.

NOI DOCTORI HONORIS CAUSA AL A.Ș.M

Dr. IRINA UVAROVA, Federația Rusă

Doctor în studiul artelor, Irina Uvarova, cercetător științific superior la Institutul Studiului Artelor al Ministerului Culturii din Federația Rusă s-a învrednicit de titlul onorific de Doctor Honoris Causa al AȘM pentru promovarea artei teatrale din Republica Moldova dincolo de hotarele ei. A fost prima care, în anii '60, a scris articole ample despre Teatrul „Luceafărul”,

publicate în presa republicană și în presa moscovită de specialitate, prin care a informat publicul larg de cititori din ex-U.R.S.S. despre arta tânărului colectiv din Chișinău. Ca rezultat, au urmat turnee de răsunet ale luceferiștilor la Moscova și în alte orașe ale țării. Tot grație acestei largi mediatizări, la Teatrul „Luceafărul” au venit mai mulți regizori care au montat pe scena lui spectacole de succes. Criticii teatrali din afara republicii, la rândul lor, au analizat fenomenul artistic unic ce-a luat naștere în anii

50-60 în U.R.S.S. odată cu apariția a trei teatre celebre: *Sovremennic* (1956), *Luceafărul* (1960) și *Taganka* (1964). Irina Uvarova este autoarea monografiei „Teatrul *Luceafărul* – un deceniu al devenirii” despre destinul dramatic al acestui colectiv, carte care, din păcate, a fost editată cu două decenii mai târziu.

Un loc aparte în activitatea de cercetare a Irinei Uvarova ocupă teatrul folcloric, arta populară moldovenească în ansamblu și ceramica în special; ea a participat la numeroase expediții folclorice din republica noastră. A propagat la scară unională arta plastică moldovenească, scriind despre cei mai valoroși pictori, precum Mihail Grecu, Valentina Rusu-Ciobanu, Igor Vieru, Ada Zevin, Eleonora Romanescu, Glebus Sainciuc, Serghei Ciocolov. Acest interes accentuat față de arta poporului nostru se explică prin obârșia basarabeană a cercetătoarei, strămoșii ei locuind pe vremuri la Chișinău.

În calitate de pictor-scenograf și pictor de costume, Irina Uvarova a realizat peste 50 de spectacole în teatrele de dramă și de păpuși din Moldova, Rusia, Ucraina, Lituania, Uzbekistan, Franța, Statele Unite ale Americii.

Este autoarea monografiilor *Глина, вода и огонь*, Moscova, 1973, despre arta ceramicii, ce include și un capitol dedicat acestui domeniu de creație din Moldova (tradusă în limbile estonă și lituaniană); *Смеется в каждой кукле чародей*, Moscova, 2001, consacrată esteticii lui V. Meyerhold. În total, cu semnătura dr. Irina Uvarova au ieșit de sub tipar peste 200 de lucrări. La 5 iunie curent, în cadrul ședinței CSȘDT al A.Ș.M., dr. Irina Uvarova i-au fost înmânate însemnele de *Doctor Honoris Causa* al A.Ș.M.

**Acad. ALEXANDR CIUBARIAN,
Federația Rusă**

În 2008 se împlinesc trei decenii de când acad. Alexandru Ciubarian se află în fruntea Institutului de Istorie Universală al A.Ș. a Rusiei. Concomitent, din 1997 el suplinește funcția de rector al Universității de Stat a Științelor Umanistice. Din 1970 este vicepreședinte al Comitetului Național al istoricilor din Rusia. În perioada 1990-2000 a fost vicepreședinte al Comitetului Internațional al Științelor Istorice. Din 2001 face parte din Consiliul pentru Știință de pe lângă Președintele Federației Ruse.

Academicianul Al.Ciubarian este autorul a peste 300 de publicații. Unele din ele, precum *Pacea de la Brest, Ideea europeană în istorie în sec. XIX-XX; Europa în sec. XX. Istorie și perspective, Europeanismul rusesc* etc. au fost traduse și editate în S.U.A., R.F.G. Sub redacția academicianului Al.Ciubarian au văzut lumina tiparului operele fundamentale *Istoria Europei* în 6 volume, *Societatea globală în sec. XX*.

O serie din lucrările academicianului Al. Ciubarian au ca obiect de studiu istoria relațiilor internaționale (de exemplu, pactul sovieto-german de neagresiune). În ultimul timp el a fost preocupat de problemele istoriei războiului rece, devenind inițiatorul și corectorul revistei internaționale „Istoria războiului rece”. Totodată, academicianul Al.Ciubarian este redactor-șef al revistelor *Almanahul european* și *Civilizația*. În anul 2006 sub coordonarea academicianului Al. Ciubarian a fost fondată revista Asociației Institutelor de Istorie a statelor C.S.I., care publică sistematic articole științifice ale cercetătorilor din Republica Moldova.

Acad. A.Ciubarian a pledat mereu pentru o colaborare strânsă cu cercetătorii din diferite țări, inclusiv din Moldova. În urma întrunirilor ce se desfășoară sub egida Asociației Institutelor de Istorie al statelor C.S.I. a fost încheiat contractul de colaborare între Institutul de Istorie Universală al A.Ș. din Rusia și Institutul de Istorie, Stat și Drept al A.Ș.M. Acest contract prevede publicarea de către ambele părți a lucrărilor științifice semnate de cercetătorii instituțiilor respective și organizarea în comun a diferitelor manifestări științifice. Astfel, au avut loc conferința internațională „Anul 1917 în destinul popoarelor din Europa de Est” (23 iunie, 2007, Chișinău, RM), Școala Internațională de vară și învățământ de la distanță „Securitate, naționalitate și cetățenie” (8-17 iulie, 2007, Chișinău, RM), Școala Internațională de vară „Putere și societate în țările U.R.S.S.” (15-26 august, 2007, Sankt-Petersburg, Rusia) ș.a.

La 9 iunie curent, în cadrul ședinței comune a CSSDT și a Institutului de Istorie, Stat și Drept, lui Al.Ciubarian i-a fost conferit titlul de *Doctor Honoris Causa* al A.Ș.M.

**Dr. hab. ION ȚURCANU,
Republica Moldova**

Dr. hab. în științe agricole Ion Țurcanu, ilustru savant pomicultor, de 50 de ani studiază cultura nucului în plan genetic și tehnologic. A cercetat numeroase populații seminale de nuc din țară (peste 50 mii de arbori de nuc în plin rod), a selectat și a analizat în colecții și în diferite micro-culturi de concurs 219 tipuri valoroase de nuc cu

perspectivă de extindere în producție, inclusiv 18 soiuri din selecția mondială. A creat și omologat 7 soiuri autohtone de nuc - Chișinău, Cazacu, Cogălniceanu, Corjeuți, Călărăși, Costiujeni și Schinoasa, ce-au alcătuit primul sortiment de nuc omologat în țara noastră. A elaborat tehnologia de producere a materialului săditor de nuc altoit la scară industrială și tehnologia de producere a nucilor în plantații pe bază de soi. Actualmente aceste elaborări se implementează pe larg în producție.

Din anul 1962 și până în prezent dr. hab. Ion Țurcanu a deținut mai toate posturile științifice posibile: cercetător științific inferior, superior, coordonator principal, șef de secție, director-adjunct pentru știință la Institutul de Cercetări pentru Pomicultură. În 1966 a susținut teza de doctor în științe agricole; în 1970 i s-a conferit titlul de conferențiar cercetător; în 1994 a susținut teza de doctor habilitat în științe agricole; în 1994 a fost ales membru de onoare al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu Șișești”, România.

A publicat circa 160 de lucrări fundamentale și cu caracter aplicativ, inclusiv 10 cărți și monografii, printre care monografia „Nucul” (4 ediții) și „Pomicultura practică” (3 ediții). Monografia „Nucul” este considerată pe bună dreptate cartea de căpătâi a producătorilor de culturi nucifere din țara noastră.

Dr.hab. Ion Țurcanu participă activ la pregătirea cadrelor de înaltă calificare. Sub conducerea lui 7 persoane au susținut tezele de doctori în agricultură. Este unul dintre autorii *Legii cu privire la pomicultură și Legii nucului*. A fost menționat cu titlul onorific de Om Emerit, medalia „Meritul civic”, numeroase distincții la saloanele internaționale și naționale de invenție și produse noi.

La 18 iulie curent, în cadrul ședinței comune în teritoriu a Biroului CSSDT al A.Ș.M. și a Biroului Secției de Științe Agricole a A.Ș.M., lui Ion Țurcanu i-a fost conferit titlul de *Doctor Honoris Causa* al A.Ș.M.

Acad. ANDREI EȘANU la 60 de ani

Doctor habilitat în istorie, profesor cercetător, membru titular al Academiei de Științe a Moldovei (2008).

Născut la 16 iulie 1948 în s. Sculeni, r-nul Ungheni. A făcut studii la facultatea de istorie a Universității de Stat din Chișinău și la doctorantura Institutului de Istorie al A.Ș.M. A activat în cadrul Institutului de Istorie pășind treptele de la laborant până la cercetător științific

principal. În prezent exercită funcția de șef de secție „Istoria Universală”.

A participat cu rapoarte și comunicări la numeroase forumuri științifice internaționale și naționale, membru al colegiilor de redacție al mai multor reviste și periodice științifice. A contribuit la pregătirea cadrelor de tineri specialiști în domeniul științei istorice.

Domeniul de cercetare cuprinde un larg spectru de probleme legate de valorificarea moștenirii culturale și spirituale naționale, de istoria culturii și civilizației medievale și moderne din Sud-Estul și Estul Europei. Pe parcursul activității a publicat mai multe monografii, studii, precum și monumente de cultură scrisă, cronici și documente din sec. XV-XX, opere cantemiriene, cataloage de carte veche și modernă, bibliografii istorice ș. a., între care:

1. Школа и образование в Молдавии (XV – начало XVIII века) (Chișinău, 1983);
2. Cartea Moldovei. Catalog (în 2 vol., Chișinău, 1990, 1992, coautor, coord.);
3. Din vremuri copleșite de greutate (Chișinău, 1991);
4. Cultură și civilizație medievală românească (Chișinău, 1996);
5. Contribuții la istoria culturii românești (București, 1997);
6. Axinte Uricariul. Letopisețul Țării Moldovei (Chișinău, 1999);
7. Chișinău. File de istorie (Chișinău, 1998);
8. Moldova medievală (Chișinău, 2001);
9. Mănăstirea Căpriana (sec. XV-XX) (2003, în colab., coord.);
10. „Descrierea Moldovei” de Dimitrie Cantemir în cultura europeană (Chișinău, 2004);
11. Epoca lui Ștefan cel Mare. Oameni, destine și fapte (București, 2004);
12. Bogdan al II-lea și Maria-Oltea, părinții lui Ștefan cel Mare, (Chișinău, 2007);
13. Dimitrie Cantemir, Principis Moldaviae. Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae / Dimitrie Cantemir, Principele Moldovei, Descrierea stării de odinioară și de astăzi a Moldovei. Vol. I-II, (București, 2006-2007);
14. Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII-XVIII) (Chișinău, 2008, coautor, coordonar, redactor șt.)

Laureat al Premiului de Stat al Republicii Moldova în domeniul științei (1994 și 2001); Premii ale A.Ș.M. (1991, 1996, 1998, 2004); Premiul Academiei Române (1998). Decorat cu ordinul „Gloria Muncii”. Deține titlul de „Om emerit”.

Acad. ION TODERAȘ la 60 de ani

Biolog, domeniul științific: zoologia funcțională, hidro-biologie. Doctor habilitat în științe biologice (1991), profesor universitar (1991). Membru corespondent (2000), academician al Academiei de Științe a Moldovei (2007).

Născut la 17 august 1948 în satul Logănești, r-nul

Hâncești. A absolvit facultatea de biologie și pedologie a Universității de Stat din Chișinău (1971) și doctorantura la Institutul de Zoologie al A.Ș.M. (1976). Activează în calitate de cercetător științific de diferite niveluri la Institutul de Zoologie al A.Ș.M. (din 1971 până în 1988), șef al catedrei de zoologie (1988-1998), transformată ulterior în catedra de zoologie și ecologie a USM (1998-2000), șef al catedrei de biologie umană și animală a USM (2000-2005), director al Institutului de Zoologie al A.Ș.M. (1993-2006). Este academician coordonator al Secției de Științe Biologice, Chimice și Ecologice a A.Ș.M., membru al Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al A.Ș.M. (2004-prezent).

Cercetările efectuate reflectă următoarele aspecte: nivelul de organizare și integrare funcțională a organismelor unicelulare clonale și pluricelulare poichiloterme; revizuirea concepției „adaptării metabolice” la diferite temperaturi, demonstrându-se universalismul valorii coeficientului Vont’ Hof (egală cu 2.00-2.25) atât pentru metabolismul energetic, cât și cel plastic al animalelor poichiloterme; elaborarea bazei metodologice de estimare a travaliului geochemic al populațiilor de nevertebrate în ecosistemele terestre și acvatice; identificarea unor principii noi în determinarea legităților ontogenetice ale variației echivalentului energetic, a metabolismului activ, a coeficientului convertibilității energiei asimilate și a productivității nevertebratelor cu tipul de creștere exponențial, parabolic și asimptotic.

A elaborat o nouă concepție științifică care vizează existența unor legități unice ale fluxului de materie, energie și formare a productivității secundare, care a permis fundamentarea unor principii necunoscute în evaluarea și pronosticarea cantitativă a funcționării populațiilor de animale nevertebrate, atât în ecosistemele

acvatice, cât și în cele terestre. Rezultatele cercetărilor au fundamentat Concepția programelor „Monitoringul ecologic în Republica Moldova”, „Planul Strategic de Acțiune în domeniul conservării biodiversității Republicii Moldova”, „Primul Raport Național despre Biodiversitate” și elaborarea „Cărții Roșii a Republicii Moldova” (ed. a II-a).

A elaborat și implementat în plan ramural, în colaborare cu cercetătorii Institutului de Microbiologie, preparatul de uz veterinar Apispir ca remediu biostimulator al prolificității și productivității familiilor de albine. A publicat 360 de lucrări științifice și științifocometodice, inclusiv 14 monografii și manuale, cărți și elaborări metodice, între care: *Biodiversity of the aquatic ecosystems from the Republic of Moldova (problems, realizations and perspectives)* (2002, în colab.); *New Achievements in the Estimation of Functional Ecology and Biodiversity in Poikilothermic Organism// Limnological reports* (2002, în colab.); manualul *Ecologia microorganismelor acvatice* (2005, în colab., tradus în engleză pentru universitățile din SUA) etc.

Deține 24 de brevete de invenție, menționate cu înalte distincții la cele mai prestigioase expoziții și târguri internaționale, inclusiv Medalia de Aur OMPI „Inventator remarcabil”. Este președinte al Consiliului științific specializat al Institutului de Zoologie pentru susținerea tezelor de doctor și doctor abilitat la specialitățile „Hidrobiologie”, „Ihtiologie”, „Zoologie și Entomologie” (1995–2005), iar din 2005 – la specialitatea „Zoologie”. A pregătit 23 de doctori și doctori habilitați în științe. Este doctor *Magna cum Laudae* al Universității Libere Internaționale din Moldova, membru al colegiului de redacție al periodicului *Romanian Revue of Applied Ecology*, membru al Grupului „Ecofiziologie” din cadrul Asociației Internaționale a Țărilor Dunărene, reprezentant al Republicii Moldova la Reuniunea Paneuropeană a Convenției Internaționale RAMSAR (Varna, Bulgaria) și la Simpozionul UNESCO privind Politicile de Mediu și Educație pentru Dezvoltarea Durabilă în Regiunea Mării Negre (București, România). A ținut o serie de prelegeri și cursuri practice la școlile-seminar de standardizare a metodelor producționiste, ecofiziologice și ecotoxicologice din U.R.S.S. (Toliatti, 1979; Baikalsk, 1981; Moscova, Sankt-Petersburg, 1979–1992), iar în perioada 1997–2005 la universitățile din California, Paris, București, Cluj-Napoca, Iași ș.a.

Este deținător al Premiului I al A.Ș. a U.R.S.S., al Premiului Prezidiului A.Ș.M. În cadrul Concursului național pentru susținerea științei și inovării „Econom – 2007” a fost distins cu titlul de „Inventatorul anului”; este Comandor al Ordinului „Merite d'invention” (Belgia).

Acad. MIHAIL LUPAȘCU la 80 de ani

Doctor habilitat în științe agricole (1971), profesor universitar (1972). Membru titular al Academiei de Științe a Moldovei (1978).

Născut la 27 august 1928 în s. Cuizăuca, r. Rezina.

Studiile: a absolvit școala primara din satul natal (1935-1943); Școala agricola din Cucuruzeni (1945-1948); Institutul Agricol din Chișinău (1948-1953); doctorantura - Gradina Botanica a Filialei Moldovenești a A.Ș. a U.R.S.S. (1954-1957).

Activitatea științifică, didactica și politica: cercetător științific inferior la Gradina Botanica (1957-1959), conferențiar la Institutul Agricol din Chișinău (1959-1961); director al Institutului Moldovenesc de Cercetări Științifice în domeniul Culturilor de Câmp din Bălți (1962-1974) și director general al A.S.P. «Selecția», organizată în baza acesteia (1974-1978). Doctor în științe agricole - 1958, doctor habilitat - 1971, profesor universitar - 1972, membru titular al A.S.M. (1978). A ocupat mai multe funcții importante: academician coordonator al Secției de Științe Biologice și Chimice a A.Ș.M. (1978-1980); ministru al agriculturii al R.S.S.M. (1980-1985); deputat al Sovietului Suprem al R.S.S.M. (1980-1985, 1985-1986) și președinte al Sovietului Suprem al R.S.S.M. (1985-1986); vicepreședinte al A.S.M. (1978-1986, 1990-1995); deputat în Parlamentul R.M. din partea Partidului Democrat Agrar al Moldovei. Din 2004 este cercetător științific principal la Institutul de Microbiologie și Biotehnologie al A.Ș.M. A fondat școala științifică în domeniul biologiei plantelor furajere și programării recoltelor. A elaborat bazele teoretice și practice de producere a nutrețurilor și proteinei vegetale, bazele modelării fitocenozelor culturilor de nutreț și ale programării recoltelor lor, precum și bazele agrotehnice și organizatorice de creare a asolamentelor furajere și furajero-cerealiere în Republica Moldova. A adus o contribuție substanțială la constituirea sectorului de producere a furajelor într-o ramura separata, care facilitează realizarea în practică a conceptului de dezvoltare a agriculturii Moldovei pe baze ecologice, atribuind un rol însemnat perfecționării structurii suprafețelor însămânțate cu culturi de câmp. A demonstrat eficiența economică și ecologică a prezenței culturilor de nutreț în agro-

landşaftul republicii și a fundamentat științific rolul culturilor de lucernă în sporirea fertilității solului, în rezolvarea problemei proteinei vegetale și în combaterea eroziunii provocate de apă și de vânt. A contribuit la cercetarea și implementarea noilor soiuri și specii netradiționale de culturi de câmp și a determinat rolul acestora în asigurarea sectorului zootehnic cu nutrețuri. A publicat în țară și în străinătate peste 350 de lucrări științifice, inclusiv 25 de cărți, manuale, broșuri, în care a abordat probleme de agricultură și ecologie: *Смешанные посе́вы кормовых культур на силос* (1965); *Однолетние кормовые культуры* (1972); *Технические и кормовые культуры* (1976); *Люцерна* (1988); *Agricultura Moldovei și ameliorarea ei ecologică* (1996); *Agricultura ecologică și producerea furajelor în Republica Moldova* (1998); *Lucerna: importanța ecologică și furajeră* (2004) s.a.

A pregătit 10 doctori în științe agricole.

Titluri și decorații: Este membru titular al Academiei Agricole din Federația Rusă, membru de onoare al Academiei Agricole și Silvice din România și al Academiei Central-Europene pentru Științe și Arte. Doctor Honoris Causa al Universității Agrare de Stat din Moldova. A fost distins cu titlurile de „Om Emerit”, de laureat al Premiului de Stat al Republicii Moldova și al Premiului „Gheorghe Ionescu-Șișești” (România). Este decorat cu 2 ordine „Insigna de Onoare”, Ordinul „Drapelul Roșu de Munca”, Ordinul „Lenin”, „Ordinul Republicii”.

Acad. ION DRUȚĂ la 80 de ani

Prozator, dramaturg, publicist.

Membru titular al Academiei de Științe a Moldovei (1992)

Născut la 3 septembrie 1928 în satul Horodiște, azi raionul Dondușeni. A absolvit școala primară din satul natal și cea medie necompletă în s. Ghița Vodă, cursurile superioare de literatură de pe lângă Institutul de Literatură Univer-

sală „M. Gorki” din Moscova (1955–1957).

Colaborează, cu reportaje, schițe și nuvelete din realitatea curentă, la ziarele *Țăranul sovietic*, *Moldova socialistă*, revista *Femeia Moldovei*, iar apoi și la revista *Octombrie (Nistru)*. Debutul literar îl face în 1951 cu povestirea *Problema vieții* (revista *Octombrie*, nr. 2). Debutul editorial îl marchează culegere

de povestiri *La noi în sat* (1953), urmată de *Poveste de dragoste* (1954); *Dor de oameni* (1959); *Piept la piept* (1964); *Osânda căutării* (1959) etc. Însăși denumirea primei culegeri de povestiri indică asupra tematicii rurale de care e preocupat autorul, tradițiile populare și mentalitatea profund țărănească constituind reperele definitorii ale acestei apariții artistice ieșite din comun.

Într-o manieră poetică individuală, Ion Druță abordează subiecte sociale și umane de importanță majoră, utilizând în acest scop procedee artistice cristalizate în basmul popular și în opera unor mari creatori de sorginte populară, cum ar fi, de exemplu, Ion Creangă. Nuvele și povestiri gen *Rubanca*; *Nicolae Anton și cei șapte feciori ai lui*; *Bobocul*; *Pădureanca*; *Samariteanca*; *Balada celor cinci motănași*; *Povestea furnicii*; *Badea Cireș*; *Bătrânețe, haine grele*; *Sania* ș.a. s-au impus chiar din momentul apariției drept creații de referință în domeniu.

Din anul 1969 locuiește la Moscova, fiind silit de împrejurări să-și schimbe domiciliul. Recunoașterea deplină a talentului prozatorului – atât pe plan național, cât și internațional – i-au adus-o scrierile epice de amploare și creațiile dramatice de profundă rezonanță psihologică, care au apărut la diferite intervale de timp: romanele și povestirile *Frunze de dor* (1957); *Ultima lună de toamnă* (1963); *Povara bunătații noastre* (1968); *Clopotnița* (1972); *Horodiște* (1975); *Biserica albă* (1975–1981), apoi dramele *Casa mare* (1959); *Doina* (1968); *Păsările tinereții noastre* (1971); *Sfânta sfințelor (Frumos și sfânt)* (1976); *Rugăciunea de seară (Cervus divinus)* (1977–1987); *Plecarea lui Tolstoi* (1970); *Harul Domnului* (epopee teatrală în două volume, 2001); *Căderea Romei*; *Apostolul Pavel* (1996); *Ultima iubire a lui Petru cel Mare (Последняя любовь Петра Великого)* (2008); *Ужин у товарища Сталина (O cină cu tovarășul Stalin)* (2005) etc. Harta etnopsihologică, socială și geografică a eroilor e diversă și complexă: de la plugarii simpli din Câmpia Sorociei la demnitarii moldoveni de la curțile domnești de altădată; de la cochiliile apostolului Pavel la saloanele goale și reci ale tiranului Stalin; de la încăperile europenizate ale domnitorului, savantului și scriitorului Dimitrie Cantemir la palatele luxoase ale atotputernicului împărat reformator Petru cel Mare; de la arhimandritul de la Mănăstirea Neamț Paisie Velicicovschi la Iasnaia Poleana a lui Lev Tolstoi, titanul literaturii ruse și universale.

În totalitatea ei, opera lui Ion Druță se sprijină pe trei piloni principali: idealurile atotpurificatoare ale creștinismului; tradițiile înnobilitoare-populare, culturale și istorice ale neamului; preceptele verificate ale unei gândiri și experiențe civilizate de factură modernă.

Valorile sacre, spațiul sacru, timpul sacru – alături de tradițiile folclorice și istorice, prezente în întregul univers artistic druțian – își află, în anii de la urmă,

expresie tot mai pregnantă în formula literară puțin practică la noi *eseul-sповедание* sau *poemul imnic*, în care visul spre veșnica înălțare sufletească se ridică deasupra teluricului și risipirii zilnice de lut omenesc: *Sповедание la poarta bisericii* (1998); *Ruga fiilor ră-tăcitori* (1992); *Rugă albă* (2003). Până și prezențele publicistice directe, luările de cuvânt la înalte forumuri științifice, spirituale și obștești (vol. *Ora jertfirii*, 1998) stau, de regulă, sub semnul zbuciumului sufletesc și al concilierii creștinești. Monumentala *Lumânare a Recunoștinței* (2004) de pe colinele Sorociei, rezultat al perseverenței scriitorului în acest domeniu timp de peste un deceniu, se impune ca o expresie publicistică, materială și spirituală vie și de durată în dorința colectivă a neamului de a nu dispărea în neant și necunoscut. Tradusă în mai multe limbi străine și jucată cu succes pe scene notorii din Europa și Asia, creația epică și dramatică a lui Ion Druță a fost și continuă să rămână unul din principalii mesageri spirituali ai poporului nostru pe meridianele lumii. Membru de onoare al Academiei Române (1990), *Doctor Honoris Causa* al Universității de Stat din Moldova.

I s-au conferit titlurile de laureat al Premiului de Stat și de Scriitor al Poporului. A fost decorat cu ordinele „Lenin”, „Drapelul Roșu de Muncă”, „Prietenia Popoarelor”, „Ordinul Republicii”, cu Medalia „Mihai Eminescu”.

Întreaga operă a scriitorului a fost editată în 4 volume între anii 1989-1990.

Acad. VSEVOLOD MOSCALENCO la 80 de ani

Fizician, domeniul științific: fizica teoretică a stării condensate.

Doctor habilitat în științe fizico-matematice (1968), profesor universitar (1971). Membru corespondent (1970) și membru titular (1976) al Academiei de Științe a Moldovei.

Născut la 26 septembrie 1928 în satul Bravicea, azi raionul Călărași. A absolvit facultatea de fizică și matematică a Universității de Stat din Chișinău (1951) și doctorantura la Universitatea de Stat „M. V. Lomonosov” din Moscova (1957-1959), sub conducerea acad. N.N. Bogoliubov. A fost asistent și lector la Universitatea de Stat din Moldova (1951-1961). Din 1961 activează în cadrul Academiei de

Științe a Moldovei, exercitând funcțiile de șef al secției de fizică teoretică a Institutului de Fizică și Matematică (1961-1964), cercetător științific superior și șef de secție la Institutul de Matematică (1964-1969), iar din 1969 – șef al secției de fizică statistică a Institutului de Fizică Aplicată al A.Ș.M.

Este fondatorul școlii științifice în domeniul supraconductorilor cu mai multe benzi de energie și al sistemelor electronice puternic corelate. Domeniul său de activitate științifică cuprinde teoria cuantică a corpului solid și a materiei condensate, în special teoria polaronilor și excitonilor, teoria supraconductibilității la temperaturi joase, teoria sistemelor de spin-sticlă și sticlă cvadripolară. Începând cu 1990, dezvoltă teoria sistemelor electronice puternic corelate, inclusiv teoria supraconductibilității la temperaturi înalte. A propus metode noi diagramatice în teoria perturbațiilor termodinamice. Astăzi este recunoscută teoria supraconductibilității sistemelor cu benzi energetice suprapuse, elaborată în 1959 de acad. V. Moscalenco și care în 2001 și-a găsit confirmarea experimentală în MgB₂. Concepțiile științifice elaborate pe parcursul anilor au fost publicate în reviste de prestigiu internațional (circa 200 de lucrări) și în 6 monografii, între care: *Метод исследования плотностей электронных состояний сверхпроводящих сплавов* (1974); *Электромагнитные и кинетические свойства сверхпроводящих сплавов с перекрывающимися энергетическими полосами* (1976); *Туннельные свойства сверхпроводящих сплавов* (1978, în colab.); *К теории металлических спиновых стекол* (1985); *Низкотемпературные свойства металлов с особенностями зонного спектра* (1989, în colab.) ș.a.

A fost membru al Comisiei „Teoria corpului solid” (1961-1991) și al Comisiei „Fizica temperaturilor joase” (1981-1991) ale Prezidiului A.Ș. a U.R.S.S., membru al comitetelor de organizare a multor conferințe internaționale, membru al Prezidiului A.Ș.M. (1991-1996), reprezentant plenipotențiar al Republicii Moldova la Institutul Unificat de Cercetări Nucleare (IUCN) din Dubna, Rusia (1991-2005). A participat la numeroase simpozioane și conferințe științifice unionale și internaționale (Franța, Germania, Rusia ș.a.). A organizat Conferința unională „Fizica temperaturilor joase” (Chișinău, 1982). A pregătit 20 de doctori și 5 doctori habilitați în științe fizico-matematice. A ținut prelegeri la Universitățile din Changchun (China) (1990, 1992/1993), Salerno (Italia) (1999, 2001) și Duisburg (Germania) (2000). În perioada 1997-2006 deține grantul Guvernului German în proiectul Heisenberg-Landau și conlucrează cu Institutul de Fizică al Universității Duisburg-Essen. În 1998-2006 colaborează cu Institutul de Fizică Teoretică Caianiello din Salerno, iar din 1996 până în prezent – cu Laboratorul de fizică teoretică al IUCN în problemele teoriei cuantice a supraconductibilității.

Este distins cu titlul de „Om Emerit”, cu Premiul de Stat, Premiul Prezidiului A.Ș.M., decorat cu ordinul „Insigna de Onoare”, cu „Ordinul Republicii”, cu Medalia „D. Cantemir”.

**Acad. SVEATOSLAV
MOSCALENCO
la 80 de ani**

Fizician, domeniul științific: teoria semiconductorilor și optica cuantică.

Doctor habilitat în științe fizico-matematice (1971), profesor universitar (1974). Membru corespondent (1989) și membru titular (1992) al Academiei de Științe a Moldovei.

Născut la 26 septembrie 1928, în satul Bravicea, azi r-nul Călărași. A absolvit facultatea de fizică și matematică a Universității de Stat din Chișinău (1951). A urmat doctorantura la Institutul de Fizică al Academiei de Științe a Ucrainei (1956–1959). În anii 1951–1956 a activat în calitate de asistent la Institutul Agricol din Chișinău, apoi de cercetător științific inferior, cercetător științific superior la Institutul de Fizică și Matematică al A.Ș.M. (1960–1964), iar din 1964 și până în prezent este șef de secție la Institutul de Fizică Aplicată al A.Ș.M.

Este fondatorul scolii științifice în domeniul fizicii proceselor excitonice și fotonice-laser în semiconductori din Republica Moldova. Și-a consacrat activitatea științifică domeniului fizicii excitonilor și biexcitonilor de densitate înaltă în semiconductori. Aceasta se bazează pe două concepte formulate în anii 1958–1959: prima se referă la formarea moleculelor de excitoni numite posterior biexcitoni, iar a doua – la posibilitatea Condensării Bose-Einstein (CBE) spontane și a suprafluidității excitonilor și biexcitonilor cu durata finită de viață în stare de cvasi-echilibru termodinamic. Biexcitonii au fost descoperiți experimental, începând cu anii 1968–1972, iar actualmente se identifică practic în toate obiectele unde există excitoni. Spre deosebire de moleculele menționate, lichidul suprafluid și CBE spontană a excitonilor și biexcitonilor n-au fost descoperite sau confirmate deocamdată experimental, cu toate că au fost depuse eforturi considerabile în centrele din străinătate. Descoperirea fenomenului ar deschide modalități principale noi de transmitere a energiei și informației în semiconductori. În 1962, după crearea laserelor, a fost menționată posibilitatea CBE

induse a excitonilor, deoarece coerența macroscopică a radiației laser se transmite direct excitonilor datorită tranzițiilor cuantice unifotonice. În prezent aceste fenomene se studiază pe larg în condiții departe de echilibrul termodinamic și se realizează, de asemenea, la tranzițiile bifotonice ce duc la crearea biexcitonilor și la conversia exciton-biexciton. Fenomenele optice ce apar în aceste condiții sunt parte componentă a efectului optic Stark. Studiile teoretice în fizica excitonilor și biexcitonilor de înaltă densitate în semiconductori, inclusiv ale CBE spontane și induse, au fost efectuate în strânsă colaborare cu mulți colegi de specialitate. O ramură bine dezvoltată a acestor cercetări se bazează pe teoria propagării coerente nelinare a luminii laser în regiunea excitonică a spectrului în semiconductori și în ghidurile optice, ceea ce se datorează în special eforturilor profesorului P. I. Hadji și ale colaboratorilor săi. În acest sens, poate fi menționată teoria solitonilor polaritonici cu dimensiunea în direcția propagării mai mare decât lungimea de undă a luminii. O parte din rezultatele obținute au fost generalizate în comun cu prof. D. W. Snoke de la Universitatea din Pittsburgh (SUA) și publicate în monografia fundamentală *Bose-Einstein condensation of excitons and biexcitons and coherent nonlinear optics with excitons* (Cambridge University Press; Cambridge, New York, 2000, în colab.). În ultimii ani este studiat fenomenul CBE al excitonilor magnetici bidimensionali în colaborare cu prof. M. A. Liberman de la Universitatea din Uppsala (Suedia) și cu prof. D. W. Snoke. În această direcție a fost prezisă existența unei faze metastabile de lichid dielectric format din excitoni magnetici bidimensionali cu dipoli electrici de translare. Este autor a peste 350 de lucrări științifice, publicate în țară și în străinătate, inclusiv 5 monografii, între care: *Бозе-эйнштейновская конденсация экситонов и биэкситонов* (1970); *Солитоны и нутация в экситонной области спектра* (1980, în colab.); *Введение в теорию экситонов большой плотности* (1973) ș.a. A participat cu rapoarte științifice la numeroase conferințe și simpozioane internaționale, în 1980–1994 a predat un curs special la Universitatea de Stat din Moldova, în 1995, 2000 și 2005 a ținut prelegeri la Universitatea din Uppsala (Suedia). A pregătit 21 de doctori și 5 doctori habilitați în științe fizico-matematice.

I s-au conferit titlurile de „Om Emerit”, laureat al Premiului de Stat al R.S.S.M. și al Premiului de Stat al U.R.S.S. Este cavaler al „Ordinului Republicii”, cetățean de onoare al satului natal Bravicea.

Acad. VASILE MICU
la 70 de ani

Agronom, domeniul științific: genetică, ameliorare și seminologie. Doctor habilitat în biologie (1979), profesor universitar (1995). Membru corespondent (1989) și membru titular (1993) al Academiei de Științe a Moldovei.

Născut la 18 octombrie 1938 în satul Olișcani, azi r-nul Șoldănești. După absolvirea școlii agricole din s. Cucuruzeni (1956)

și a facultății de agronomie a Institutului Agricol din Chișinău (1961), urmează studiile la doctorantură la Secția de Genetică a A.Ș.M. (1962–1965), ulterior fiind angajat aici în calitate de cercetător științific inferior (1965–1969) și cercetător științific superior (1969–1974). Din 1974 până în 1986 este șef al laboratorului de genetică al Institutului de Cercetări Științifice pentru Porumb și Sorg, apoi, din 1986, director al acestui institut și director general al A.Ș.P. „Porumbeni”.

A contribuit la crearea unei colecții originale de forme genetice și la stabilirea unor surse valoroase cu conținut înalt de proteine, rezistente la factori nefavorabili, androsterile. Un deosebit interes prezintă cercetările privind mutaogeneza spontană, utilizarea surselor și tipurilor de androsterilitate în sistemul de producere a semințelor hibride, metodele genetice de majorare a calității nutritive a silozului de porumb prin reducerea conținutului de lignină în plantă. A realizat programe de cercetare în domeniul ameliorării productivității și calității porumbului, creării hibridilor de diferite grupe de maturitate și direcții de utilizare. În baza surselor de androsterilitate, s-a realizat un program de producere a semințelor de porumb cu calități biologice superioare.

Rezultatele cercetărilor se regăsesc în 210 lucrări științifice, între care monografiile: *Спонтанные мутации кукурузы* (1974); *Генетические исследования кукурузы* (1981); *Качество силосной кукурузы* (1987) ș.a. Este deținător a 83 de brevete de invenție și autor de soiuri și hibridi de plante care se cultivă în mai multe țări. Sub îndrumarea lui au fost susținute 9 teze de doctor în științe. A prezentat comunicări științifice la 4 congrese internaționale de genetică, la 7 conferințe „Eucarpia”, la congresele geneticienilor și amelioratorilor din Moldova. Este membru al Academiei Agricole din Federația Rusă, Ucraina, România, Belarus, vicepreședinte al Societății Geneticienilor și Amelioratorilor din Republica Moldova, membru al colegiilor de redacție ale revistelor *Agricultura Moldovei* și *Кукуруза и сорго* (Rusia). Doctor Honoris Causa al Universității Agrare de Stat din Moldova.

Activitatea sa de muncă prodigioasă a fost apreciată cu Premiului de Stat al R.M., Ordinul „Insigna de Onoare”, „Ordinul Republicii” și cu medaliile „Veteran al muncii” și „Meritul civic”.

Acad. ANDREI ANDRIEȘ
la 75 de ani

Fizician, domeniul științific: semiconductorii necristalini și optoelectronica.

Doctor habilitat în științe fizico-matematice (1977), profesor universitar (1990). Membru corespondent (1978) și membru titular (1984) al Academiei de Științe a Moldovei.

Născut la 24 octombrie 1933 în orașul Chișinău. A absolvit facultatea de fizică și matematică a Universității de Stat din Chișinău (1956) și doctorantura la Institutul Fizico-Tehnic „A. F. Ioffe” din Sankt-Petersburg (1962). A activat în calitate de laborant superior și de asistent la catedra de fizică a Institutului Agricol din Chișinău (1957–1959), cercetător științific la Institutul de Matematică și Fizică al A.Ș.M. (1962–1964), secretar științific (1964–1971), șef de laborator al Institutului de Fizică Aplicată al A.Ș.M. (din 1971 - prezent). A deținut importante funcții administrative în cadrul Academiei: secretar științific al Prezidiului A.Ș.M. și al Institutului de Fizică Aplicată (1964–1971), secretar științific general (1984–1989) și președinte (1989–2004) al Academiei de Științe a Moldovei. Din 1993 este director al Centrului de optoelectronică al Institutului de Fizică Aplicată. În anul 2004 a fost ales președinte de onoare al Academiei de Științe a Moldovei.

Este fondatorul școlii științifice în domeniul fizicii semiconductorilor necristalini. Efectuează cercetări fundamentale în domeniul fizicii semiconductorilor necristalini și al optoelectronicii. A elaborat noi tehnologii de obținere a materialelor necristaline, inclusiv a sticlelor calcogenice nedopate și dopate cu elemente din pământuri rare (Dy, Sm, Nd, Ho, Pr etc.), a compozițiilor polimerice, compozitelor și nanocompozitelor în formă de straturi subțiri și fibre optice, ghidurilor optice planare, elementelor optice neliniare, dispozitivelor optoelectronice; noi tehnologii de obținere a mediilor de înregistrare și producere a hologramelor destinate protecției consumatorilor. În baza acestor cercetări experimentale de pionierat a fost demonstrat rolul stărilor localizate în fenomenele de interacțiune a luminii cu sticlele calcogenice, inclusiv în fenomenele privind memoria fotoelectrică, reacțiile electrochimice și deformațiile straturilor calcogenice stimulate de lumină și câmpul electric, influența câmpului electric asupra eficienței înregistrării optice a informației, fenomenele fotoinduse în fibre calcogenice; a fost determinat modul de distribuire a stărilor localizate în sticlele calcogenice și au fost identificate mecanismele de transport electro-

nic și de recombinare a purtătorilor de sarcină în materiale necristaline.

Au fost elaborate și propuse pentru implementare în sisteme xerografice, fototermoplastice, holografice noi metode de înregistrare a informației optice, care prezintă interes pentru elaborarea tehnologiilor informaționale, băncilor de date cu capacitate superioară. Au fost realizate noi modele teoretice de explicare a fenomenelor optice fotoinduse, confirmate prin cercetări experimentale. În baza acestor investigații, au fost determinați parametri de bază ai unor materiale de mare interes pentru optoelectronică, a fost elaborat atenuatorul fonic. S-a demonstrat că fibrele optice dopate cu elemente din pământuri rare manifestă proprietăți de fotoluminescență, ce prezintă interes pentru elaborarea amplificatorilor optici în fibrele optice la lungimile de undă actuale 1,3 și 1,5 μm . În baza lucrărilor științifice efectuate în Centrul de optoelectronică au fost elaborați noi senzori acustooptici, metode interferometrice de cercetare a tensiunilor în materiale condensate.

Este autor și coautor a peste 450 de publicații științifice, între care: *Стеклообразный сульфид мышьяка и его сплавы* (1981, în colab.); *Нестационарные инжекционные токи в неупорядоченных твердых телах* (1983, în colab.); *Стеклообразные полупроводники в фотоэлектрических системах записи оптической информации* (1988, în colab.); *Optical phenomena in chalcogenide glasses and their application in optoelectronics// Non-Crystalline materials for optoelectronics, Series Optoelectronic Materials and Devices, vol. I. Eds. G. Lucovsky and M. Popescu, INOE, București, România; A: Pure and Applied Optics, 1, 91, p. 155–210* (1992, în colab.); *Физика стiclelor calcogenice* (București–Chișinău, 1996, în colab.); *Optical and Photoelectrical Properties of Chalcogenide Glasses// Semiconducting chalcogenide glass III, 80, p. 117–199; Eds. Robert Fairman, beaverton, USA & Boris Ushkov, ELMA, Moscow, Russia, Elsevier Ins., (2004, în colab.)* ș.a. Coautor a 45 de brevete de invenție. A contribuit la pregătirea a 17 doctori și 8 doctori habilitați în științe fizico-matematice și în științe tehnice.

A participat la peste 70 de conferințe și simpozioane republicane și internaționale (Marea Britanie, SUA, Franța, Germania, Rusia, România, Ungaria, Bulgaria etc.). Este membru al Academiei Inginerești din Federația Rusă, membru corespondent al Societății Austriece Albert Schweitzer-Gesellschaft Modling, membru al Academiei Europene de Arte, Științe și Umanistică (Franța), membru de onoare al Academiei Române și al Academiei de Cosmonautică „K. E. Tsiolkovski”, președinte al Societății Științifice Internaționale SPIE–Moldova, membru de onoare al Academiei Americano-Române, membru de onoare al Fundației Mondiale de Inovații, *Doctor Honoris Causa* al Universității Politehnice din București.

A fost distins cu titlurile de „Om Emerit”, de laureat al Premiului de Stat, al Premiului „C. Miculescu” al Academiei Române, al Premiului Internațional „S. R. Ovshinsky” pentru excelență în cercetarea sticlelor calcogenice. Este decorat de 2 ori cu Ordinul „Insigna de Onoare”, cu „Ordinul Republicii”, cu Medalia „Academicianul S. I. Vavilov” ș.a.

Dr. hab. Zinaida ANESTIADI la 70 de ani

Medic, domeniul științific: endocrinologia. Doctor habilitat în medicină (1981). Șefa Catedrei endocrinologie a USMF „N. Testemițanu”.

Născută la 1 septembrie 1938 în s. Sărătenii Vechi, r. Telenești. În 1961 a absolvit cu mențiune facultatea Medicină Generală a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău.

Între 1961-1964 este medic endocrinolog la Spitalul Clinic Republican, ulterior – șefă a Secției endocrinologie pe care a fondat-o la același spital. În 1969 susține teza de doctor în medicină cu tema *Tratamentul gușei toxice difuze cu iod radioactiv*. Din 1977 până în prezent este șefa Catedrei endocrinologie a USMF „N. Testemițanu”, unde și-a manifestat plener talentul de savant, profesor, manager, asigurând lucrul clinic și științific, efectuând cercetări în patologia endocrină cu răspândire în masă, cum este diabetul zaharat și patologia glandei tiroide. În 1981, susține teza de doctor habilitat în medicină cu tema *Diabetul zaharat și vârsta – posibilitățile regresului și remisiei la stadiile inițiale*. Zinaida Anestiadi este, astfel, una din primele femei de la noi care a devenit doctor habilitat.

Cercetările sale în domeniul diabetologiei au fundamentat concepția științifică „Patomorfoza de vârstă a diabetului zaharat”, stabilind particularitățile de diagnostic și tratament al diabetului zaharat în stadiile inițiale, la diferite perioade de vârstă. Este autoare a 150 de lucrări științifice. Sub conducerea ei au fost susținute 16 teze de doctor și una de doctor habilitat în medicină. A prezentat comunicări științifice la prestigioase foruri internaționale ce și-au desfășurat lucrările la Paris, Budapesta, Bruxelles, Istanbul, București, Ierusalim, Glazgo. În 1972 a fost desemnată în funcția de endocrinolog principal al Ministerului Sănătății pe care o exercită până în prezent. Și-a dat concursul la elaborarea Programului Național de combatere a diabetului zaharat „MoldDiab” și a Programului Național de Eradicare a maladiilor iododeficitare ale glandei tiroide, aprobate de guvern. Este președintă a Consiliului științific specializat de profil „Medicina internă” a USMF „N. Testemițanu”, președintă a societății științifico-practice a endocrinologilor din Republica Moldova, membră a Academiei din New York. Pentru merite deosebite, activitate fructuoasă în formarea cadrelor medicale și realizări științifice remarcabile i s-a conferit titlul de „Om Emerit”, medalia „N. Testemițanu”.